

בריאות המגיפה השחורה

תושבי אנגליה הקרורים, איבדו את עש- תונותיהם. "הבו לנו זריקות חיסון!" קראו כמות אימהות שצבאו עם ילדיהן על פתחי מיניסטריון הבריאות. נהגי האוטובוסים זני- חו את מכונותיהם ועמדו בתור לקבלת הר- כבת החיסון. נהגי המוניות של לונדון סרבו להסיע פקיסטנים, בהיותם בטוחים כי כל פאקיסטני הוא מפיץ חיידקים פוטנ- ציאלי.

שלטונות הגבול בתחנות המעבר בכל אר- צות אירופה, הקימו יחידות ביקורת וחיסון מיוחדות.

שר הבריאות הקפריסאי הבטיח לתושבי האי, כי לא נשקפת להם כל סכנה, והר- כבות החיסון ינתנו לכל דורש, מיד עם התקבלן מאנגליה.

לנמל חיפה נכנסה האניה האיטלקית פלאמינה, כשהיא מניפה דגל צהוב — ה- סימן הבין-לאומי לבקשת רשות כניסה משרותי הבריאות של הנמל.

מרכזי הבריאות בכל ארצות העולם עמדו במצב-הכּוּן, נוכח התפרצות פתאומית של מחלת האבעבועות-השחורות.

להתקרב והן נושרות ממקומן כשהן מותי- רות צלקות שקערוריות וחורים בעור. שיעור התמותה במחלה מגיע לפרקים עד שלושים אחוז, אך רק לעיתים רחוקות מהחה המחלה סיבה ישירה למתה. ברבות הנפטרים מוצאים את מותם כתוצאה מסי- בוכים פנימיים שנוצרו בעקב המחלה. השכי- חים ביותר הם מקרי דלקות בריאה, בי- סימפונות ובגרון. אך לעיתים מתגלות גם תופעות של הרעלת דם כללית, כתוצאה מהחומרים הטוקסיים הנפלטים מוירוס ה- מחלה, וכתוצאה ממוגלת השלפוחיות ה- חודרת אל הגוף ואל כלי הדם.

מצייל האנשויות. בסוף המאה השמי- נה-עשרה, כאשר המחלה השתוללה באי- רופה וקבורת קרבנותיה הפכה עניין של יום-יום, נמצא מצייל לאנושות. לאחר שנים של תצפיות ונסיונות, הצליח הרופא ה- אנגלי, אדוארד ג'ר, להרכיב את נסיון ה- החיסון הראשון כנגד המחלה האיומה. היו אלה וירוסים מחלה, שנקלחו מרמס של פרות — לאחר שנבחר כי הם זהים כמי- עט עם גורמי המחלה אצל בני האדם — שהוחלשו בתאים מיוחדים והורקו לגוף האדם לשם יצירת נוגדנים בדמו. עקומת ה- תחלואה החלה יורדת במהירות, הגיע כמי-

הרכבה נגד אבעבועות בנמל חיפה* יוצא מימי הביניים —

בית-חולים לחולי האבעבועות בקראצ'י

על כנפי סילון חדיש

עט לממדים אפסיים. המגפה — נבלמה. במרוצת השנים פותחה ועובדה שיטתו של ג'ר. וירוסים מחלת האבעבועות גודלו באופן מלאכותי על גבי צעלים, ומרכזי ה- בריאות בארצות העולם החלו לחסן את תושביהם. כמועדי חיסון בזמנים כתיקונם, נקבעו שלוש תקופות בחייו של אדם — שבועות מספר לאחר היחלודו; בגיל 7-8 ובגיל 17-18, עם גיוסו לצבא.

אולם לפתע, בשלהי המאה העשרים, כי- אשר אירופה כבר רשמה את מחלת ה- אבעבועות כנחלת ההיסטוריה, פרצה המ- גפה השחורה אל תוך היבשת התרבותית

* המרכיב: חיים שמחון, התובע לאחריו נה חידוש משפטו בפרשת רצח מירה ארצי

והמתקדמת. מה גרם לכך? מניין באה הרעה? **יבוא היידקליב.** הכל החל בקראצ'י, פאקיסטן, בשחר חג המולד הנוצרי. באר- טיבוס לשדה-התעופה ישב נוסע צעיר בשם עיסמת קאהן, שהתכרבל במעילו הכבד. הצעיר בן 24 היה בדרכו ללונדון, שם חיכו לו אחיו והבטחה של עבודה. הוא רעד כילו, ולפי כל הכללים אסור היה לו לנסוע. אך המקום היומן כבר במטוס איר פראנס, והיה מאוחר מדי לבטי- לו. והעיקר: הוא פחד לאבד את הגיבס כלונדון, ואחרי ה-3 בדצמבר שוב לא ירשה לו החוק להיכנס בא פן תיפשי לאנג- רליה, כפי שהיה נהוג עד כה לגבי אזרחי הקומונוולת. הוא הרים את צחארון מעילו עד מעל לאוזניו. אלה גדול.

כאן כדאי לציין, כי קראצ'י היא תחנת- ה-העבר הבלתי-אפשרית ביותר בעולם. כאשר נוחת שם מטוס, אסור לנוסעים לעזוב את מושביהם. 10-5 דקות המתנה, עד ש- מיפיעה חוליית פקחי-התברואה, המרססים את המטוס ויושביו בדריסה, בעיני נוס- עים, שלפני שעות אחדות טיילו בפקאדילי או בשאנאליזה, נראית דאגה זו להגינה, מוגזמת במקצת.

לגבי הציצה מקראצ'י, לעומת זאת, מצי- טמצמות פעולות הבריאות למינימים. אדם יכול לבוא מסימטות פשאחאר או רהאל- פינדי, מכפרי באלושיסטאן המרוששים, ו- לעלות למטוס ללא כל בדיקה רפואית. די שהיה מצוייד בתעודת-חיסון בתוקף. כלומר: אסור לייבא חיידקים מפאריס, לונדון או רומא. אבל אין כל מניעה לייבא חיידקים מארץ, הנחשבת לאחד ה- מרכזים הגדולים בעולם של מחלות-מדב- קות. ואילו בלונדון, פאריס ורומא עובר זרם כה אדיר של נוסעים שאין כל ביקורת בריאותית — אלא במקרים של מגפות חמורות.

"הרוצח בא". כך קרה, שעיסמת קא- הן עלה למטוס בקראצ'י, כשהוא נושא ב- חובו את זרע המגפה, שכבר הספיקה ל- המיל 500 חללים בארצו. כאשר הקיא בעת הטיסה, הביטה עליו הידלית בחמלה, בהיר- תה משוכנעת, כי לפניה מיקרה רגיל של מחלת-אחיר. כאשר התכסה בשמיכה ולא זו ממקומו עד שנחת המטוס בפאריס, לא מצאה בכך כל תופעה מוזרה.

בפאריס החליף מטוס, ואחרי שהייה של כמה שעות המריא ללונדון. כאורח-הקומונו- ולת היה עליו רק להציג את תעודת-החיסון שלו כדי לעבור את ביקורת הגבולות. ואז אפסו כוחותיו. הוא שכר מוגית, שהסיעה אותו לחדר מגוריו של אחיו. בלילה: חגיגה עליוה, לכבודו. לפי חשבון הסקוטלנד יארד, באו עמו במגע אותו לילה כ-30 אורחים.

למחרת, כאשר קם להתגלח, גילה נקו- דות אדומות על עורו השחום. אחיו לקח אותו לרופא, שלמרבה המזל הספיק ל- התמחות במחלות טרופיות, בימי גדולתה של האימפריה הבריטית. הוא ידע בדיוק מה מבשרות הנקידות האדומות. אות-האזעקה ניתן. החל בילוש אחר כל מי שבא במגע עם עיכמת, מרגע צאתו מ- קראצ'י. כאשר מת ממחלתו, כעבור ארבעה ימים, נשרפה גופתו. אך המחלה שנשא עמו הספיקה בינתיים לעבור לאחרים ו- לנטוע ברחבי העולם כולו בהלה מפני מגיפה, של מה שידוע בתולדות הרפואה כ"הרוצח הגדול".

בונצ'רה. גם בישראל היכרו מצב חרום. תחנות ההסגר בנמלי הים והאוויר — אשר עד כה כמעט ולא נמצאה להם עבר- דה — החלו מקיימות ביקורת קפדנית על הנוסעים המגיעים מדי יום לארץ. תושבי אירופה, אשר היו זוכים להקלות הרבות ביותר בביקורת הבריאות, הפכו עתה לאנ- שים הנבדקים ביותר. אלה מהם שלא קיבלו תעודות המעידות על חיסון בתחנת מוצאם, נאלצו לקבל את החיסון במקום. גם צחתי-האחיר והים, ועובדי נמל-האחיר לוד ונגלידים חיפה, עברו כולם את מבצע החיסון.

את הפעולה המתנהלת בנמל חיפה, ש- הוא השער העיקרי לישראל וממנה, הסביר השבוע ד"ר פליק מוסברג, מנהל לשכת הבריאות המחוזית בחיפה:

"ההוראות שקיבלנו הן לחסן כל עולה ונוסע אשר תעודת החיסון שברשותו היצי- אה לפני יותר משנתיים. עד עתה, לשמח- תנו, לא נתגלה כל מקרה מחלה, אך במדה וימצא מקרה כזה, הוא יועבר מיד לחדר-בידוד ליד בית-החולים הקרוב כי- יותר, בצורה שתאפשר העברתו לתוך בית- החולים במקרה ויודקק לטיפול מסובך יותר."

זוהי אסתר בריס-הנו- בכתר

אסתר בריס

כפי שצולמה בעת שו- שנתיים. באותה תקופה גילתה ע- מאשר בפוליטיקה. אכזבתיה בארץ הביאה לפע-

באתר ממתפי בית-הכלא המרכזי לנשים בפראג, עונתה השבע צעירה יפה ותמידה, בת 23. במשך שעות ארוכות הפעילו עליה קלגסי המשטרה הצרפתית את כל שיטות העינויים המנוסות שלהם, המפורסמות לגנאי. באמצעי טרור סאדיס- טיים, שהשימוש בהם לא הוכחש במעולם עלידי המשטרה הצרפתית, אלא זכה להצי- דקות רשמיות, ניסו חוקריה של הצעירה להוציא מפייה הודאות וגילויים.

היא הואשמה בפגיעה בביטחון המדינה, בכך שהיתה שותפת לרשת מחתרית, ש- גייסה בצרפת כספים עבור מורדי אלג'יריה. היה לה לאל ידה למסור לחוקריה פרטים המינימים מאוד למשטר הצרפתי במלחמתו בפלן. מי שילם את הכספים? אל מי זרמו הכספים ובאיזו דרך?!

היא לא היתה הראשונה או היחידה מלוחמי השיחור של אלג'יריה ותומכיה, שנפלה בידי המעצרים. היא היתה אחת מעשרות רבות של נשים ואלפי גברים, אלג'יריים בצרפתים, הנמקים מזה שנים ב- מרתפי בתי-הכלא ובמחנות-הריכוז הצר- פתיים. אולם למאסרה של אסתר בריס, היהודיה ילידת ורשה שהפכה לת שבת פאריז, ניתן פרסים קולני, שהוכרו כי מידת-מה את הרעש שהתעורר בשעתו כסיב גילויי מאסרה ועינויה של לוחמת החופש האלג'ירית, גימליה בוחרד.

כי אסתר בריס היתה הראשונה מבין אנשי הפלן שנתפסו, עליה הודבקה תזית של ישראלית. תחילה היתה זו היא, שהציגה עצמה כישראלית. שעה שנתפסה יחד עם שלושה צרפתים אחרים שהיו את רשת גיוס ה- כספים למען הפלן, כשבידם כסום של לפעלה ממליון וחצי לירות, הצהירה אס- תר על תזינות ישראלית בעוד שהיתה נתינה צרפתית. היא עשתה זאת, כנראה, משום שידעה את המצפה לה מידי אוסריה, קיוותה ליחס טוב יותר כנתינה זרה.

כאשר החריר שבאופן רשמי אין היא אזרחית ישראלית, נשמו מוסדות השלטון- הישראלי ועמם העתונות בארץ, לרחותה. אלא שלמרות זאת היתה אסתר צעירה, שעוד לפני שנתיים מדה בצעדיה את מדרכות חוב דיונגוף בתלאביב, שהשי- תופה בביקוני הקצר שלה בבריתק השויה בתלאביב או בחוף הבינרת, שאביה חי בסבריה ושבעלה נתן ישראל.

*** נערה שובבה **מי בשודע** לקרוביה ומכרות של אסתר בארץ, שויה הנערה שנעצרה והואשמה בפאריס, ניסו להסתייג מטנה. רובו שכבר בעבר ראוה קקלתדעת, פזיזה ובלתי שקולה. אפילו אביה של אסתר, קלמן בריס, העובד כנואהחשבון בחברת עמידר בסבריה, שם הקים לו משפחה חד-